

Lad os tale om det frit!

Tilegnet "Pussy Riot"

En kollega kaldte mig engang "Et lille Guds ord fra landet". Til folkemødet på Bornholm kunne jeg erfare at hun havde ret, for jeg var helt benøvet over at se alle politikerne og tv-journalisterne, som andet end figurer i en firkantet kasse. De eksisterede i kød og blod. Snakkede, grinede, diskuterede og hyggede sig.

Højskolernes minister, kulturminister Uffe Elbæk sad og spiste ved bordet lige bag min mand Jens og jeg. Jeg tog mig sammen og gik hen for at hilse på ham. Han bad mig sætte sig og spurgte nysgerrigt til kulturen i Vestjylland, og jeg fortalte med stolthed om alt det, der faktisk sker.

Herefter gik vi til Politikens Gård for at se Bjørn Nørgaards performance. En politisk kommentar, der endte med, at den store mand lå splitternøgen på en divan, der var betrukket med bl.a. ler, grus, mel og knuste spejle. Hen over sig havde Bjørn Nørgaard pyntet sig med en lyskæde, hvor fisk og brød var stukket ind hist og her. "Man tænker så godt på en divaneser": sagde den store kunstner. Jeg sad og så på fra første bænkerække. Ved siden af mig sad Kim Bildsøe og Johanne Schmidt Nielsen. Lige bagved sad nogle unge, der var ved at gå til i forlegenhed. "Riv mine øjne ud, riv mine øjne ud" sagde den ene og den anden sagde undskyldende: "Jeg vidste altså ikke, hvad det var". Skråt bagved mig sad folketingets formand Mogens Lykketoft. Egentlig var seancen programsat til dagen efter, men her skulle den nøgne mand til middag hos dronningen i forbindelse med det kinesiske statsbesøg!

Ville noget lignende kunne foregå andre steder end i Danmark?

Jeg tænker tilbage på dagene på Bornholm i forbindelse med de 2 års fængsel til performancegruppen "Pussy Riot": 3 unge piger protesterede mod Putins diktatoriske magtarrogance - støttet af den ortodokse patriarkalske kirke. De kaster hele deres liv ind for at fremme demokratiet, velvidende at de kommer til at betale en meget høj pris. Universitetsuddannede piger der vidste, at de satte deres fremtid på spil, at de ville blive chikaneret, og at de risikerede flere års fængselsstraf for at ytre sig?

Selv havde jeg 2 større opgaver på folkemødet. Også jeg skulle performe - danse "De forbudte trin", danse "det politikerne ikke tør tale om". Hold da op, hvor jeg brugte energi på at få knækket den nød. Hvordan skulle den koreografi se ud? Jeg fandt et udtryk og dansede i cirkusteltet. Forrest sad Bertel Haarder, som er idémanden bag hele Folkemødet. Blandt publikum sad også Anders Samuelsen, nok ikke for at se dans, men for at høre sin søster Mette Borch tale!

Der blev klappet efter min optræden, og modsat "Pussy Riot" vidste jeg, at jeg frit kunne gå videre i livet, men modsat dem ved jeg ikke, om jeg gjorde bare lille bitte forskel.

Vestjyllands Højskole har en sang: " Danskerne findes i mange modeller" skrevet af Ebbe Kløvedal Reich. I omkvædet lyder det: "Lad os tale om det frit". Den sang havde jeg valgt, da jeg skulle

indlede udenrigsminister Villy Søvndals tale på den store scene på Folkemødet. Spørgsmålet er ikke så meget, om vi som danskere kan tale frit. Spørgsmålet er mere, om man bliver hørt.

Og hvad med politikerne? Taler de frit, eller er de styret af et regelsæt for politikeropførelse? Politikerne bliver mere og mere fjernstyret og mindre frie. Deres umiddelbare tanker for ret og skel kommer ikke frem i en åben dialog. Politikerne skal vogte hver en handling og hvert et ord, og kan de ikke det, så har de folk til det - de såkaldte spindoktorer. På den politiske scene ville jeg gerne have talt bare 2 minutter mere om demokratidebatten og ført den over i overvejelser omkring mediernes rolle versus det enkelt menneskes ansvar, men da TV-2 News skulle transmittere, måtte det levende ord vige for tv-kameraerne, hvor alt skal times på sekundet.

Er det folkelighed? Hvorfor fandt jeg mig i det? Måske var det en vestjysk pænhed, der ikke turde sætte sagen over høflig opførelse? Havde jeg dog bare lidt mere af Pussy Riots overmenneskelige mod på demokratiets vegne, så ville jeg helt sikkert være kommet tilbage til Vestjylland med følelsen af at have gjort en større forskel!

Af Else Mathiassen, forstander på Vestjyllands Højskole